

Lietuvos orientavimosi sporto federacija
ORIENTAVIMOSI SPORTO VARŽYBŲ TAISYKLĖS

Orientavimosi sporto varžybos vykdomos 4 atskirose disciplinose:

- Orientavimasis bėgite (OS)**
- Orientavimasis slidėmis (OSS)**
- Orientavimasis dviračiais (MTBO)**
- Orientavimasis takais (OST)**

ŠIOS TAISYKLĖS SKIRTOS ORIENTAVIMOSI BĖGTE DISCIPLINAI.

Ši taisyklių redakcija įsigalioja nuo 2014 m. gegužės 22 d.

Turinys:

I. SAVOKOS IR APIBRĖŽIMAI	3
II. BENDROSIOS NUOSTATOS	3
III. VARŽYBŲ ORGANIZATORIAI, TEISĖJAI, IŠLAIDOS	4
IV. NUOSTATAI IR INFORMACIJA APIE RENGINĮ	5
V. VARŽYBŲ PROGRAMA	6
VI. AMŽIAUS GRUPĖS	6
VII. VARŽYBŲ DALYVIAI	7
VIII. PARAIŠKOS	7
IX. STARTŲ TVARKA IR STARTO PROTOKOLAI	8
X. ŽEMĖLAPIAI, TRASŲ ŽYMĖJIMAS, PAPILDOMA INFORMACIJA ŽEMĖLAPYJE	9
XI. VARŽYBŲ VIETOVĖ	11
XII. TRASŲ PLANAVIMAS	11
XIII. DRAUDŽIAMOS TERITORIJOS IR ATKARPOS	13
XIV. KP LEGENDOS (APRAŠYMAI)	13
XV. KONTROLINIO PUNKTO ĮRENGIMAS	13
XVI. ATSIŽYMĖJIMO SISTEMOS	14
XVII. KONTROLINIS LAIKAS	15
XVIII. STARTAS	15
XIX. FINIŠAS	16
XX. REZULTATŲ NUSTATYMAS	16
XXI. VARŽYBŲ DALYVIŲ PAREIGOS, APRANGA IR TECNINĖS PRIEMONĖS	17
XXII. APDOVANOJIMAI	18
XXIII. SKUNDAI, PROTESTAI	18
XXIV. ŽIURI	18
XXV. VARŽYBŲ KONTROLIERIUS	19
XXVI. VARŽYBŲ ATASKAITOS (NACIONALINĖMS VARŽYBOMS)	19

I. SAŲOKOS IR APIBRĖŽIMAI

- 1.1 Orientavimasis bėgte (toliau OS) – orientavimosi sporto disciplina, kai sportininkas, savarankiškai pasirinkdamas kelią, žemėlapio ir kompaso pagalba per trumpiausią laiką turi įveikti trasą, kuri dar iki starto pradžios jam buvo nežinoma, vietovėje raskamas žemėlapyje pažymėtus taškus (kontrolinius punktus, sutrumpintai – KP).
- 1.2 Šiose taisyklėse naudojamų savokų trumpinimai:
- OS – orientavimosi sportas
 - LOSF – Lietuvos orientavimosi sporto federacija
 - IOF – Tarptautinė orientavimosi sporto federacija
 - OSK – orientavimosi sporto klubas
 - LČ – Lietuvos čempionatas
 - KP – kontrolinis punktas
- 1.3 Orientavimosi varžybos skirstomos:
- pagal vykdymo laiką :*
- dieninės varžybos (vykdomos šviesiu paros metu)
 - naktinės varžybos (vykdomos tamsiu paros metu)
- pagal rezultatų įskaitos tipą:*
- asmeninės, kai dalyviai varžosi tik asmeniškai
 - asmeninės-komandinės, kai komandos rezultatui sumuojami atskirų jos narių rezultatai
 - komandinės, kai varžomasi estafetėse
 - daugiadienės (daugiaetapės), kai dalyvio užimta vieta nustatoma pagal kelių startų rezultatų sumą
 - atrankos (kvalifikacines) varžybas, kuriose dalyviai varžosi vienoje ar keliose trasose dėl patekimo į finalines varžybas
- pagal trasos įveikimo tvarką:*
- nurodyta tvarka (nurodytas KP eiliškumas yra privalomas)
 - laisvai pasirinkta tvarka (dalyvis gali rinktis KP radimo eiliškumą)
- pagal trasų ilgį ir jų įveikimo laiką:*
- sprintas
 - vidutinė trasa
 - ilga trasa
 - labai ilga trasa

II. BENDROSIOS NUOSTATOS

- 2.1 Lietuvos orientavimosi sporto federacijos (LOSF) pripažintos taisyklės (šios taisyklės) atitinka Tarptautinės orientavimosi sporto federacijos (International Orienteering Federation /toliau IOF) taisyklėms.
- 2.2 Vadovaujantis šiomis taisyklėmis, nuo 2011 m. kovo 1 d. Lietuvoje vykdomos visos orientavimosi sporto varžybos, įtrauktos į LOSF kalendorių.
- 2.3 Vykdam Lietuvoje Respublikoje tarptautines varžybas taip pat laikomasi papildomų nuostatų, aprašytų tarptautinės OS federacijos leidinyje "Competition rules for IOF events".
- 2.4 Skirtingai interpretuojant kurį nors šių taisyklių punktą, varžybų dalyviai, organizatoriai ir žiuri turi vadovautis garbingos sportinės kovos principais.

- 2.5 Taisyklių ir visų apribojimų turi laikytis visi varžybų dalyviai, komandų atstovai ir kiti asmenys, susiję su varžybų organizavimu ar bendraujantys su varžybų dalyviais.
- 2.6 Vykdamas LOSF kalendoriuje numatytas varžybas turi būti laikomasi Tarptautinės orientavimosi sporto federacijos nustatytų specialiųjų taisyklių bei normų: IOF antidopingo taisyklės (IOF Anti-Doping Rules), tarptautiniai reikalavimai OS žemėlapiams (International Specification for Orienteering Maps), tarptautiniai reikalavimai OS sprinto žemėlapiams (International Specification for Sprint Orienteering Maps), trasų planavimo principai (Principles for Course Planing), IOF nustatyti KP legendų standartai (IOF Control Descriptions).
- 2.7 Nukrypimai nuo šių nuorodų turi būti derinami su varžybų kontrolieriumi.

III. VARŽYBŲ ORGANIZATORIAI, TEISĖJAI, IŠLAIDOS

- 3.1 Varžybų organizatoriai - valstybinė ar visuomeninė organizacija (federacija, sporto ar švietimo skyrius, klubas, mokykla,...), rengianti orientavimosi sporto varžybas.
- 3.2 Varžybų organizatoriai gali vykdyti varžybas savo pajėgomis arba gali sudaryti sutartį su kita organizacija (ar asmenimis) - varžybų vykdytojais. Sutartyje numatoma varžybų programa, atsakingi asmenys, varžybų sąmata ir kiti svarbūs klausimai.
- 3.3 Varžybų vykdymo išlaidos yra varžybų vykdytojų rūpestis. Siekiant padengti šias išlaidas iš dalyvių gali būti renkamas starto mokesčio, nurodytas varžybų nuostatuose. Varžybų vykdytojai turi teisę neleisti startuoti dalyviams ar komandoms, nesumokėjusiems mokesčių ir nesutarusiems su vykdytojais dėl apmokėjimo. Vėluojančios paraiškos gali būti apmokestintos papildomu mokesčiu. Tai turi būti nurodyta varžybų nuostatuose.
- 3.4 Varžybų organizatoriai privalo:
 - patvirtinti varžybų nuostatus
 - kontroliuoti pasiruošimo bei varžybų vykdymo eigą
- 3.5 Varžybų vykdytojai privalo:
 - sudaryti organizacinį komitetą varžyboms ruošti
 - patvirtinti varžybų direktorių (vyr.teisėją), vyr.sekretorių ir trasų tarnybos vadovą
 - paskirti varžybų žiuri
 - aprūpinti dalyvius tinkamo lygio sportiniais žemėlapiais
 - sukomplektuoti teisėjų brigadas
 - suderinti starto, finišo, varžybų centro, transporto parkavimo, varžybų vykdymo vietas su vietine valdžia, žemės savininkais
 - užtikrinti medicininių varžybų dalyvių aptarnavimą
 - varžybų kontrolieriui pareikalavus, pateikti jam informaciją apie ruošimosi eigą
- 3.6 Lietuvos čempionato varžybų atidarymo ir uždarymo ceremonijos metu turi būti pakeliama valstybinė vėliava ir grojamas valstybinis himnas.
- 3.7 Varžybų organizatoriai, vykdytojai ir teisėjai neturi teikti dalyviams jokios papildomos informacijos, išskyrus pateiktą oficialiai, ir nesuteikti jokios pagalbos, išskyrus medicininę.
- 3.8 Varžybas aptarnaujantis medicinos personalas turi suteikti pirmąją medicinos pagalbą, o esant reikalui, transportuoti susižeidusį (susirgusį) asmenį į medicinos įstaigą.
- 3.9 Sportininkų kelionės į renginį, apgyvendinimo, maitinimosi ir transporto tarp gyvenamosios vietos, varžybų centro ir varžybų vietų išlaidas dengia klubas (kolektyvas) arba dalyvis asmeniškai. Jei vykimas į varžybų vietas yra vykdomas organizatoriaus transportu, šios kelionės išlaidos gali būti įtrauktos į dalyvavimo mokesčių arba imamos papildomai. Neturi būti privaloma naudotis organizatoriaus pasiūlytomis gyvenimo ir maitinimosi sąlygomis.
- 3.10 LOSF organizuojamoms varžyboms federacija skiria varžybų kontrolierių.
- 3.11 Jei renginys (ar jo dalis) turi būti atšauktas dėl nuo organizatoriaus nepriklausančių priežasčių (pvz. oro sąlygų, esminių pakitimų vietovėje ir pan.), organizatorius gali negrąžinti proporcingos dalyvavimo mokesčio dalies, kad galėtų padengti turėtas išlaidas.

IV. NUOSTATAI IR INFORMACIJA APIE RENGINĮ

- 4.1 Varžybų nuostatai ir šios taisyklės yra pagrindiniai dokumentai, kuriais vadovaujasi teisėjų kolegija ir varžybų dalyviai. Nuostatai negali prieštarauti varžybų taisyklėms.
- 4.2 LOSF organizuojamų tarptautinių varžybų ir Lietuvos čempionatų bei taurės nuostatai paskelbiami ne vėliau kaip iki einamųjų metų vasario 1d., kitų varžybų nuostatai ne vėliau kaip likus mėnesiui iki jų pradžios.
- 4.3 Nuostatuose pateikiama ši informacija:
- varžybų organizatoriai ir vykdytojai
 - varžybų vykdymo data, vieta
 - varžybų rūšis
 - amžiaus grupės ir apribojimai, komandos sudėtis, atrankos sistema, kitų amžiaus grupių sportininkų dalyvavimas estafečių varžybose
 - kvalifikacinių ir finalinių varžybų vykdymo sistema
 - varžybų programa
 - paraiškų pateikimo (išankstinio registravimosi) tvarka ir laikas
 - varžybų dalyvių priėmimo sąlygos (gyvenimas, maitinimas), starto mokestis, kiti mokesčiai, mokėjimo būdai ir terminai
 - dalyvių registravimosi varžybų vietoje tvarka ir laikas
 - telefonai ir adresas, kur kreiptis dėl informacijos
 - apdovanojimai
- 4.4 Teisę pakeisti ar papildyti nuostatus turi tik varžybų organizatoriai ne vėliau kaip dvi savaitės iki varžybų pradžios, pranešdami apie tai visoms kviečiamoms organizacijoms.
- 4.5 Papildoma informacija, neatsispindinti varžybų nuostatuose (atvykimo schema, žemėlapių mastelis, horizontalių laiptas, sudarymo metai, autorius, vietovės aprašymas, draudžiamos zonos, treniravimosi galimybės, atstumai tarp automobilių stovėjimo aikštelės, starto ir finišo, organizatorių galimybės aprūpinti transportu, atsigėrimo, nusiprausimo ir persirengimo sąlygos) skelbiama LOSF arba varžybas vykdančio klubo tinklalapyje ne vėliau kaip 2 savaitės iki varžybų pradžios. Galutinė informacija raštu pateikiama varžybų centre.
- 4.6 Informacija vykdomose tarptautinėse varžybose pateikiama lietuvių ir anglų kalbomis, (esant galimybėms ir dalyvaujančių šalių valstybinėmis kalbomis), o šalies vidaus varžybose - lietuvių kalba. Papildoma svarbi informacija gali būti pateikiama žodžiu tik būtinais atvejais komandų vadovų pasitarime, ją taip pat skelbiant informacijos centruose.
- 4.7 Varžybų centre pateikiama informacija:
- varžybų nuostatai
 - varžybų programa /dienotvarkė/
 - renginio direktoriaus, kontrolieriaus, vyr.teisėjo, vyr.sekretoriaus ir trasų tarnybos viršininko pavardės
 - starto protokolai
 - trasų parametrai
 - kontrolinis laikas
 - atsižymėjimo priemonės
 - žemėlapių mastelis ir horizontalių laiptas
 - vietovės aprašymas, žemėlapių pavyzdys, žemėlapių formatas, žemėlapių ribos ir pavojingos vietos, draudžiamos zonos
 - visų KP legendos, papildomai išduodamų legendų išdavimo tvarka
 - ženklintos trasos dalys, maitinimo punktai,
 - atstumai tarp varžybų centro – starto - finišo
 - kitokių sutartinių ženklų naudojimas (ne pagal IOF)

- paraiškų estafetei padavimo laikas ir vieta
 - estafetės starto uždarymo laikas
 - persirengimo ir nusiprausimo sąlygos, tualetai
 - apdovanojimai (vieta, laikas)
- 4.8 Su visa dalyviams pateikiama informacija pirmiausia turi būti supažindinamas varžybų kontrolierius.

V. VARŽYBŲ PROGRAMA

- 5.1 Varžybų datą ir programą nustato varžybų organizatorius, suderinęs su varžybų vykdytojais.
- 5.2 Lietuvos OS čempionato, Lietuvos taurės ir LOSF klubų taurės varžybų, vykdomų kasmet, organizatorius yra LOSF.
- 5.3 Lietuvos orientavimosi sporto čempionato programą sudaro šios rungtys:
- Sprintas
 - Vidutinė trasa
 - Ilga trasa
 - Labai ilga trasa (V,M20 – V,M60)
 - Naktinė trasa (tik V,M18 – V,M60)
 - Estafetės
- 5.4 Programoje (atskirose trasose) gali būti numatytos atrankos (kvalifikacinės) ir finalinės varžybos.
- 5.5 Rungtys gali būti vykdomos atskirai arba sujungtos į blokus, o jų vykdymo datos turi būti paskelbtos iki einamųjų metų sausio 1 d.
- 5.6 Lietuvos taurės varžybos vykdomos kasmet sezono pabaigoje. Tai asmeninės varžybos, kurias sudaro dviejų dienų asmeninių varžybų (ilgoje ir vidutinėje trasose) suma.
- 5.7 LOSF klubų taurės varžybos – kombinuota, mišri 5 etapų estafetė.

VI. AMŽIAUS GRUPĖS

- 6.1 Varžybų dalyviai skirstomi į grupes pagal lytį ir amžių:
- 6.2 Moterys (M), Vyrai (V)
M10, V10 (iki 10 metų)	M-45, V-45 (45-49 metų)
M12, V12 (11-12 metų)	M-50, V-50 (50-54 metų)
M14, V14 (13-14 metų)	M-55, V-55 (55-59 metų)
M16, V16 (15-16 metų)	M-60, V-60 (60-64 metų)
M18, V18 (17-18 metų)	M-65, V-65 (65-69 metų)
M20, V20 (19-20 metų))	M-70, V-70 (70-74 metų)
M21, V21 (21-34 metų)	M-75, V-75 (75-79 metų)
M35, V35 (35-39 metų)	M-80, V-80 (80 ir vyresni)
M40, V40 (40-44 metų)	
- 6.3 Organizatorių nuožiūra varžybos vykdomos nebūtinai visose nurodytose amžiaus grupėse.
- 6.4 Nacionalinėse varžybose naudojamos tik M (moterys) ir V (vyrai) raidės. Lietuvoje vykdomose tarptautinėse varžybose raidės M ir V keičiamos atitinkamai į anglišką variantą W (women) ir M (men).

- 6.5 Sportininkai iki 20 metų priklauso atitinkamai amžiaus grupei iki kalendorinių metų, kuriais jiems sukanka tam tikras amžius, pabaigos. Jiems leidžiama dalyvauti vyresnės amžiaus grupės varžybose imtinai iki V,M-21 gr.
- 6.6 21 metų ir vyresni sportininkai priklauso atitinkamai amžiaus grupei nuo kalendorinių metų, kuriais jiems sukanka tam tikras amžius, pradžios. Jie gali varžytis jaunesnėje amžiaus grupėje imtinai iki V,M-21 gr.
- 6.7 Masinėse, pramoginėse, kolektyvų, mokyklų vidaus varžybose dalyvius leidžiama skirstyti į grupes pagal kitus kriterijus.

VII. VARŽYBŲ DALYVIAI

- 7.1 Varžybų dalyvių sudėtį organizatoriai nurodo varžybų nuostatuose.
- 7.2 Lietuvos čempionato asmeninėse varžybose gali dalyvauti visi Lietuvos piliečiai, atstovaudami klubus (kolektyvus) arba individualiai. Komandinėse varžybose (estafetėse) dalyvauja LOSF narių - OS klubų ir moksleivių sporto organizacijų kolektyvų komandos. Dalyvių ir komandų skaičius neribojamas.
- 7.3 Lietuvos čempionatų asmeninėse varžybose ne Lietuvos piliečiai dalyvauja be konkurencijos, išskyrus tuos, kurie yra deklaravę savo narystę OS klube ar moksleivių sporto organizacijoje. Lietuvos čempionato ir LOSF klubų taurės estafečių varžybose klubo komandoje gali startuoti ne daugiau kaip vienas ne Lietuvos pilietis. Estafečių varžybose jungtinės klubų (kolektyvų) komandos arba komandos, kuriose yra daugiau kaip vienas ne Lietuvos pilietis startuoja be konkurencijos.

(Galiojusi 7.3 punkto redakcija iki 2013 metų: „Lietuvos čempionatų asmeninėse varžybose ne Lietuvos piliečiai dalyvauja be konkurencijos. Lietuvos čempionato ir LOSF klubų taurės estafečių varžybose klubo komandoje gali startuoti ne daugiau kaip vienas ne Lietuvos pilietis. Estafečių varžybose jungtinės klubų (kolektyvų) komandos arba komandos, kuriose yra daugiau kaip vienas ne Lietuvos pilietis startuoja be konkurencijos.“)

- 7.4 Vienerių kalendorinių metų laikotarpyje sportininkas gali atstovauti tik vieną klubą. Sportininkai, priklausantys švietimo ar sporto mokymo įstaigoms, gali atstovauti šį kolektyvą ir/arba klubą. Šiuo atveju kolektyvo pavadinimas nurodomas dvigubas (pvz. OSK Medėina – SM Gaja).
- 7.5 Klubo paraiška, patvirtinanti sportininkų priklausomybę klubui (kolektyvui), turi būti pateikiama Lietuvos orientavimosi sporto federacijai kiekvienais metais iki kovo 1 dienos. Vėliau ji gali būti papildoma.
- 7.6 Esant dideliame dalyvių skaičiui atskira amžiaus grupė gali būti skirstoma į pogrupius.
- 7.7 Lygiaverčiai pogrupiai (kvalifikacinėse varžybose) numeruojami 1,2,3 ir t.t. (pvz. V21-1, V21-2, V21-3).
- 7.8 Pogrupiai pagal sportininkų pajėgumą (finalinėse varžybose) žymimi papildomomis raidėmis A,B,C ir N (pradedantieji) (pvz. V21A, V21B, V21C). Dėl nugalėtojų (čempionų) vardų kovoja tik „A“ grupės dalyviai.
- 7.9 Pogrupiai tik pagal trasos ilgį žymimi papildomomis raidėmis S (trumpa/short) ir L (ilga/long). (pvz. V40L, V40S).
- 7.10 Moterims leidžiama startuoti to paties amžiaus vyrų grupėse.
- 7.11 Varžybų dalyviai atsako patys už save. Draudimas nuo nelaimingų atsitikimų yra arba klubų, arba pačių dalyvių atsakomybė.

VIII. PARAIŠKOS

- 8.1 Ketindami dalyvauti varžybose sportininkai (klubų, kolektyvų atstovai) registruojasi varžybų nuostatuose nurodyta tvarka.
- 8.2 Paraiškos, pateiktos pavėluotai, gali būti atmetos.
- 8.3 Registracija į Lietuvos čempionato varžybas baigiama prieš 5 kalendorines dienas iki varžybų.
- 8.4 Lietuvos čempionato asmeninėse varžybose, po burtų ištraukimo, nstartuojantį dalyvį pakeisti kitu neleidžiama.
- 8.5 Sportininkai, laiku neužsiregistravę Lietuvos čempionato varžyboms ir dėl to nedalyvavę burtų traukime, gali būti įrašomi į starto protokolą tik esant laisvoms rezervinėms vietoms protokolo pradžioje prieš visus registruotus dalyvius. Tai turi būti atlikta ne vėliau kaip likus 24 val. iki rungties pradžios. Vėliau bet kokie keitimai neleidžiami.
- 8.6 Žemesnio rango varžybose (organizuojamose miestų, rajonų, klubų), paraiškos pakeitimas (raštu) vyr.sekretoriui pateikiamas ne vėliau kaip likus 1 val. iki rungties pradžios, jei nuostatuose nenurodyta kitaip.
- 8.7 Sportininkas, ketinantis dalyvauti varžybose, pateikia šiuos duomenis:
 - klubas (kolektyvas)
 - amžiaus grupė
 - pavardė, vardas
 - gimimo metai
 - SI (sportIdent kortelės) numeris
- 8.8 Komandos vardinė paraiška, patvirtinanti sportininko priklausomybę klubui (kolektyvui), turi būti patvirtinta organizacijos vadovo. Joje taip pat turi būti nurodytas komandos atstovas, įgaliotas atstovauti komandai (gauti informaciją, numerius, rezultatus, spręsti finansinius klausimus,...)
- 8.9 Lietuvos čempionate dalyvių keitimas estafetės etapuose (pateikus prašymą raštu) leidžiamas ne vėliau kaip likus 0,5 val. iki pirmojo etapo dalyvių starto.
- 8.10 Dalyvis, startuojantis ne savo pavarde (neperregistruotas), diskvalifikuojamas. Estafetėse tai galioja visai komandai.
- 8.11 Komandinių varžybų metu, dalyvio rezultatas negali būti įskaitomas skirtingoms komandoms (pvz. asmeninėse-komandinėse varžybose V-16 gr., estafetėje V-18 grupėje).
- 8.12 Lietuvos čempionato atskirose rungtyse sportininkas gali dalyvauti skirtingose amžiaus grupėse, bet vienoje rungtyje dalyvis gali startuoti tik vieną kartą (vienoje trasoje, vieną etapą).

IX. STARTŲ TVARKA IR STARTO PROTOKOLAI

- 9.1 Startas gali būti:
 - pavienis, kai visi tos pačios grupės dalyviai vienas po kito startuoja vienodais laiko tarpais
 - bendras, kai visi vienos ar kelių grupių dalyviai startuoja kartu
 - persekiojimo, kai dalyviai startuoja po vieną, tačiau jų starto laikai ir intervalai nustatomi priklausomai nuo rezultatų ankstesnėse varžybose
- 9.2 Asmeninėse varžybose kiekvienoje grupėje dalyvių starto eilė nustatoma burtais (išimtį sudaro finalinės varžybos, į kurias dalyviai patenka po atrankos varžybų). Burtai traukiami viešai (dalyvaujant komandų atstovams) arba teisėjų kolegijoje. Galima naudotis LOSF patvirtinta UAB „DB Topas“ kompiuterine programa „Takas“.

- 9.3 Atskirų grupių starto pradžios laikus nustato vyr.teisėjas, atsižvelgdamas į varžybų nuostatus, dalyvių skaičių, trasų planavimą ir kitus varžybų savitumus.
- 9.4 Starto tvarką turi patvirtinti varžybų kontrolierius.
- 9.5 Jei tą pačią trasą bėga dvi ir daugiau grupių, tai dalyvių starto minutės negali sutapti.
- 9.6 Lietuvos čempionato sprinto, vidutinės ir ilgos trasų varžybose V21 ir M21 grupėse LOSF OS bėgte komiteto sprendimu, atsižvelgiant į einamąjį reitingą, sudaromos 15 stipriausių sportininkų grupės, kuriose burtai traukiami atskirai ir kurios startuoja protokolo pabaigoje.
- 9.7 Jei Lietuvos čempionato sprinto rungtyje vykdomos kvalifikacinės (atrankos) varžybos, stipriausiųjų sportininkų grupė neišskiriama, o dalyviai suskirstomi į pogrupius taip, kad starto trukmė neviršytų 30 min.
- 9.8 Lietuvos čempionato sprinto rungtyje, kai kvalifikacinės varžybos ir finalai vyksta tą pačią dieną, finalinių varžybų startas negali prasidėti anksčiau kaip 4,0 val. po paskutinio kvalifikacinių varžybų dalyvio starto. Starto protokolai finalams turi būti paskelbti ne vėliau kaip likus 2,0 val. iki pirmojo dalyvio starto.
- 9.9 Kvalifikacinėse varžybose turi būti tenkinami šie reikalavimai:
- vienu metu startuoja po vieną kiekvieno pogrupio dalyvį, išskyrus gal būt paskutinę minutę
 - pogrupiai turi būti kiek įmanoma vienodesni pagal dalyvių pajėgumą
 - visi dalyviai įveikia lygiaverčias /skaidytas/ trasas
 - dalyvis, bėgdamas trasoje, neturi žinoti kurį variantą jis bėga
- 9.10 Paskirstymo į pogrupius tvarka turi būti nurodyta varžybų informacijoje.
- 9.11 Starto tvarka finaluose, į kuriuos dalyviai patenka po kvalifikacinių varžybų:
- Geriausiai kvalifikacinėse varžybose pasirodę dalyviai finale startuoja paskutiniai, o kitų starto tvarka yra atvirkštinė kvalifikacijos varžybose užimtajai vietai
 - Vienodus rezultatus kvalifikacijos varžybose pasiekę dalyviai finale startuoja greta. Kuris iš jų startuoja pirmasis, nustatoma atskiru burtų traukimu
 - Dalyviai, užėmę vienodas vietas skirtinguose kvalifikacijos pogrupiuose, finale startuoja kvalifikacijos pogrupių numerių didėjimo tvarka; taigi didžiausią numerį turinčio kvalifikacinio pogrupio nugalėtojas finale startuoja paskutinis
 - Starto protokolai sudaromi taip, kad toje pačioje grupėje sportininkai iš vieno kolektyvo negalėtų startuoti vienas paskui kitą. Jei traukiant burtus taip atsitinka, sekantis dalyvis turi būti įterptas tarp jų. Jei tai atsitinka grupės pabaigoje, tai įterpiamas aukščiau esantis dalyvis
- 9.12 Asmeninėse-komandinėse varžybose burtais nustatomas komandų starto eiliškumas, o dalyvių starto eilę komandos viduje nusprendžia komandos vadovas.
- 9.13 Asmeninės varžybos gali būti vykdomos vieno žmogaus estafetės principu. Šiuo atveju dalyvis turi įveikti kelis ratus (etapus). Jei visos grupės startas bendras - dalyvių išsklaidymui naudojamas trasos skaidymas, bet sumoje visi dalyviai turi įveikti tą pačią trasą.
- 9.14 Prieš traukiant burtus bendro starto varžybose starto numeriams yra priskiriamos įvairios trasų kombinacijos. Šis priskyrimas yra laikomas paslapyje iki paskutiniojo dalyvio starto.
- 9.15 Daugiadienėse varžybose starto laikų suma per visas dienas turi būti apytiksliai vienoda kiekvienam sportininkui.
- 9.16 Lietuvos čempionato estafetėse V21 ir M21 grupėse pirmieji 10 starto numerių priskiriami komandoms tokia tvarka, kokia jos išsirikiavo atitinkamose praėjusių metų varžybose. Įvairių trasų kombinacijų priskyrimas komandų numeriams turi būti atliekamas stebint LOSF kontrolieriui. Šis priskyrimas yra laikomas paslapyje iki paskutiniojo dalyvio starto.

- 9.17 Estafetėse nepilnos arba be konkurencijos dalyvaujančios komandos startuoja tuo pačiu laiku, kaip ir oficialiosios komandos.
- 9.18 Startuojant pavieniu startu įprastas starto intervalas yra 3 minutės ilgoje trasoje, 2 minutės – vidutinėje ir 1 minutė – sprints. Esant mažam dalyvių skaičiui grupėse, starto intervalus leidžiama padidinti.
- 9.19 Lietuvos čempionato, taurės, žaidynių starto protokolai turi būti paskelbti ne vėliau kaip 48 val. iki starto pradžios. Kitose LOSF kalendoriuje įrašytose varžybose starto protokolai turi būti paskelbti ne vėliau kaip 24 val. iki starto pradžios.

X. ŽEMĖLAPIAI, TRASŲ ŽYMĖJIMAS, PAPILDOMA INFORMACIJA ŽEMĖLAPYJE

- 10.1 Orientavimosi varžybose naudojami sportiniai žemėlapiai. Sportinis žemėlapis tai stambaus mastelio specialus žemėlapis, skirtas orientavimosi sporto varžyboms, nubraižytas naudojant specialius sutartinius ženklus, objektyviai atspindintis kartografuojamą vietovę, pateikiantis charakteringas vietovės žymes, svarbias orientavimuisi.
- 10.2 Žemėlapiai turi būti sudaryti ir nubraižyti, trasos bei kita papildoma informacija atspausdinta laikantis IOF International Specification for Orienteering Maps arba IOF International Specification for Sprint Orienteering Maps reikalavimų. Bet kokios išimties turi būti suderintos su LOSF žemėlapių komitetu.
- 10.3 Maratono ir ilgos trasos varžyboms turi būti naudojami 1:15 000 mastelio žemėlapiai. Išimties tvarka gali būti naudojami 1:10 000 mastelio žemėlapiai. Vidutinės trasos ir estafėčių varžybos rengiamos 1:10 000 mastelio žemėlapiuose. Sprinto varžyboms turi būti naudojami tik 1:5 000 arba 1:4 000 mastelio žemėlapiai.
- 10.4 14 metų ir jaunesniems bei 45 metų ir vyresniems dalyviams visose trasose (išskyrus sprintą) turi būti naudojami M 1:10 000 mastelio žemėlapiai.
- 10.5 Pasikeitimus, atsiradusius vietovėje po žemėlapio atspausdinimo ir turinčius įtakos orientavimuisi, reikia pažymėti žemėlapyje papildomai iki atiduodant jį dalyviui, bei paskelbti informacijoje. Siūlyti dalyviui pačiam pasižymėti pakitimus iš kontrolinio žemėlapiu draudžiama.
- 10.6 Žemėlapiu rėmelis (du kraštai) turi būti lygiagretus šiaurės linijoms. Žemėlapiu darbiniam plote juoda arba mėlyna spalva žymimos šiaurės linijos, tarp kurių atstumai atitinka 500 metrų nuotolį vietovėje.
- 10.7 Jei žemėlapiu popierius nėra atsparus drėgmei (specialus), jie turi būti įdėti į polietilenuis maišelius.
- 10.8 Jei varžybos vykdomos toje vietovėje ne pirmą kartą, tai paskutinis anksčiau naudotas tos vietovės žemėlapis turi būti iškabintas varžybų centre kartu su informacija apie trasas.
- 10.9 Trasa ir papildoma informacija žemėlapyje žymima raudona ar violetine spalva.
- 10.10 Trasa braižoma žemėlapyje taip:
- orientavimosi pradžia - lygiakraštis trikampis, jo kraštinės ilgis 7mm, o vienas kampas nukreiptas pirmojo KP kryptimi
 - kontroliniai punktai- 6 mm skersmens apskritimai
 - ženklintos atkarpos - punktyrinė linija
 - finišas- 5 ir 7 mm skersmens koncentriški apskritimai
- 10.11 Trikampio ir apskritimų geometriniai centrai tiksliai nurodo starto ir KP vietas. Centruose jokia žymė nededama.
- 10.12 KP numeruojami eilės tvarka. Skaičiai orientuojami šiaurės kryptimi. Jie neturi uždenkti svarbių žemėlapiu detalių. KP numeris vietovėje nurodomas KP aprašymuose (legendose).

- 10.13 Jei nėra ženklintų atkarpų, tai trikampis ir apskritimai sujungiami tiesiomis linijomis. Linijų ar apskritimų dalys gali būti nutrauktos, paliekant neužpieštas svarbias, turinčias įtakos orientavimuisi, žemėlapių detales.
- 10.14 Visos bėgimui netinkamos ir pavojingos zonos, keliai, kuriais draudžiama bėgti, ženklintos atkarpos, pirmosios pagalbos ir maitinimo punktai žemėlapyje žymimi atitinkamais sutartiniais ženklais, o taip pat nurodomi varžybų informacijoje.
- 10.15 Tarptautinių ir šalies čempionatų varžybų trasos žemėlapyje spausdinamos tipografiniu būdu arba lazeriniu spausdintuvu. Žemesnio rango varžybose trasos gali būti kopijuojamos spausdintuvu arba braižomos ranka, naudojant trafaretus.
- 10.16 Masinėse, pramoginėse, kolektyvų vidaus varžybose dalyviams leidžiama patiems nusikopijuoti trasas iš etaloninių žemėlapių.
- 10.17 LOSF ir jos nariai turi teisę nemokamai naudoti visus sportinius žemėlapius ir jų fragmentus su trasomis seminaruose, parodose, pristatymuose ir kituose renginiuose kaip vaizdinę medžiagą informacijos ar mokymo tikslais, publikuoti žemėlapius ir jų fragmentus su trasomis LOSF informaciniame biuletenyje ir kitose visuomenės informavimo priemonėse su sąlyga, kad toks naudojimas yra sąžiningas ir jo mastas neviršys tam tikslui reikalingo masto.

XI. VARŽYBŲ VIETOVĖ

- 11.1 Varžybų vietoje laikoma teritorija, kurios žemėlapis naudojamas varžybų trasoms įrengti. Pasirenkant vietovę, varžybų centrą, planuojant trasų konfigūraciją, privalu atsižvelgti į Leibnico konvencijos nuostatas.
- 11.2 Vietovės sudėtingumas turi atitikti varžybų lygį, rūšį, rungties specifiką, dalyvių amžių, lytį ir pasirengimą.
- 11.3 Paskelbus šalies čempionatų ir Lietuvoje vykstančių tarptautinių varžybų vietas, jose rengti kitas varžybas ir treniruotis draudžiama.
- 11.4 Varžybų metu komandų atstovams, treneriams, dalyviams, korespondentams be vyr. teisėjo leidimo į trasos rajoną išeiti draudžiama. Jei trasoje yra žiūrovams skirti KP, jų lankymo tvarką nustato vyr. teisėjas.

XII. TRASŲ PLANAVIMAS

- 12.1 Trasa turi būti suplanuota taip, kad:
- sportininkai galėtų realizuoti savo fizinį, techninį ir taktinį pasirengimą
 - būtų sudarytos vienodos sąlygos visiems dalyviams
 - dalyviai išvengtų pavojingų vietų (geležinkelių, intensyvaus eismo kelių, nepereinamų pelkių,...), nebėgtų per draudžiamas teritorijas
- 12.2 Trasos nurodyta tvarka ilgis nustatomas išmatavus žemėlapyje atstumą tiesiomis linijomis nuo starto per visus KP iki finišo (į reljefą neatsižvelgiama). Jeigu tiesi linija kerta fiziškai neįveikiamas, pavojingas ir/ar draudžiamas teritorijas (aukštas tvoras, ežerus, pavojingas pelkes, neįveikiamas uolas ir pan.), trasos ilgis nustatomas matuojant trumpiausią aplinkinį kelią.
- 12.3 Ženklintos trasos ilgis nustatomas išmatavus jos liniją žemėlapyje.
- 12.4 Apskaičiuojant pakilimo trasoje sumą, nagrinėjamas trumpiausias optimalus bėgimo kelias. Aukščių suma pateikiama metrais.
- 12.5 Kvalifikacinėse varžybose tos pačios grupės skirtingų pogrupių trasos turi būti, kiek įmanoma, lygiavertės tiek savo ilgiu, tiek sudėtingumu.

- 12.6 Estafečių varžybose tos pačios grupės komandos bėga skirtingus trasų variantus, bet visos komandos sumoje turi įveikti tą pačią trasą. Jei vietovė ir trasos planavimo koncepcija leidžia, etapų ilgiai gali žymiai skirtis (pvz. I etapas ilgas, II – trumpas, III – vidutinis). Tai turi būti nurodyta varžybų informacijoje.
- 12.7 Asmeninėse varžybose trasos taip pat gali būti planuojamos naudojant įvairias dalyvių sklaidymo sistemas, tačiau visi tos pačios grupės dalyviai sumoje turi įveikti tą pačią trasą.
- 12.8 Trasos ilgis planuojamas atsižvelgiant į varžybų lygį, vietovės raižytumą ir pereinamumą, dalyvių amžių, lytį, fizinį ir techninį pasirengimą.
- 12.9 Trasų ilgiai pagrindinėse šalies varžybose turėtų būti tokie, kad numatomi nugalėtojų laikai (pagrindinėse grupėse) maždaug atitiktų šiuos:

KVALIFIKACINĖSE VARŽYBOSE:

Grupė	Sprintas	Vidutinė trasa	Ilgą trasą
M21	12-15 min.	25 min.	45 min.
V21	12-15 min.	25 min.	60 min.

FINALINĖSE VARŽYBOSE:

Grupė	Sprintas	Vidutinė trasa	Ilgą trasą	Estafetės
M12	12-15 min.	20-25 min.	30-35 min.	50-60 min.
M14	12-15 min.	20-25 min.	35-40 min.	60-70 min.
M16	12-15 min.	25-30 min.	45-50 min.	70-80 min.
M18	12-15 min.	25-30 min.	55-60 min.	75-90 min.
M20	12-15 min.	25-30 min.	60-65 min.	75-90 min.
M21	12-15 min.	30-35 min.	70-80 min.	90-105 min.
M35	12-15 min.	25-30 min.	55 min.	80-90 min.
M40	12-15 min.	25-30 min.	50 min.	80-90 min.
M45	12-15 min.	25-30 min.	45 min.	70-80 min.
M50	12-15 min.	25-30 min.	45 min.	70-80 min.
M55	12-15 min.	25-30 min.	45 min.	70-80 min.
M60	12-15 min.	25-30 min.	45 min.	70-80 min.
M65	12-15 min.	25-30 min.	45 min.	
M70	12-15 min.	25-30 min.	45 min.	
M75	12-15 min.	25-30 min.	45 min.	
M80	12-15 min.	25-30 min.	45 min.	

Grupė	Sprintas	Vidutinė trasa	Ilgą trasą	Estafetės
V12	12-15 min.	20-25 min.	35-40 min.	50-60 min.
V14	12-15 min.	20-25 min.	40-45 min.	60-70 min.
V16	12-15 min.	25-30 min.	50-55 min.	70-80 min.
V18	12-15 min.	25-30 min.	60-70 min.	75-90 min.
V20	12-15 min.	25-30 min.	70-80 min.	75-90 min.
V21	12-15 min.	30-35 min.	90-100 min.	90-105 min.
V35	12-15 min.	30-35 min.	70 min.	80-90 min.
V40	12-15 min.	30-35 min.	65 min.	80-90 min.
V45	12-15 min.	30-35 min.	60 min.	80-90 min.
V50	12-15 min.	30-35 min.	55 min.	80-90 min.
V55	12-15 min.	25-30 min.	50 min.	70-80 min.
V60	12-15 min.	25-30 min.	50 min.	70-80 min.
V65	12-15 min.	25-30 min.	50 min.	70-80 min.

V70	12-15 min.	25-30 min.	50 min.	
V75	12-15 min.	25-30 min.	50 min.	
V80	12-15 min.	25-30 min.	50 min.	

OS MARATONE:

Grupė	V20	V21	V35
Laikas	120 min.	150 min.	120 min.
Grupė	M20	M21	M35
Laikas	100	120	100

- 12.10 Daugiadienėse, masinėse, pramoginėse, kolektyvų ir kito rango varžybose trasų ilgiai turi atitikti dalyvių pajėgumą.
- 12.11 Jeigu planuojamas nugalėtojo laikas yra daugiau kaip 40 minučių, trasoje ne rečiau kaip kas 30 minučių turi būti pateikiamas atsigėrimui vanduo (galimi ir kiti gėrimai). Pateikiant kelių rūšių gėrimus, ant indų ar šalia jų turi būti aiškiai nurodyti jų pavadinimai.
- 12.12 Minimalus atstumas tarp bet kurių dviejų šalia esančių KP – 30 metrų. Naudojant M 1:5 000 arba M 1:4 000 mastelio žemėlapius, KP gali būti statomi ne arčiau kaip 15 metrų vienas nuo kito su sąlyga, kad KP orientyrai yra iš esmės skirtingi tiek vietovėje, tiek žemėlapyje (legendose).

XIII. DRAUDŽIAMOS TERITORIJOS IR ATKARPOS

- 13.1 LOSF ir/arba varžybų organizatorių patvirtintos taisyklės bei nurodymai, reglamentuojantys aplinkos apsaugą, yra privalomi visiems dalyviams, teisėjams ir kitiems su varžybomis susijusiems asmenims.
- 13.2 Visos dalyviams pavojingos ir draudžiamos teritorijos, atkarpos bei kiti objektai turi būti pažymėti žemėlapiuose atitinkamais sutartiniais ženklais. Jei būtina, šie objektai turi būti aiškiai pažymėti ir vietovėje. Dalyviams varžybų metu draudžiama bėgti per pavojingas ir draudžiamas teritorijas, uždraustais keliais, kirsti draudžiamus objektus.
- 13.3 Privalomos įveikti atkarpos ir objektų perbėgimo vietos turi būti aiškiai pažymėtos žemėlapiuose ir vietovėje. Ženklintos trasos atkarpos turi būti įveiktos nuo pradžios iki galo. Informacija apie pavojingas, draudžiamas ir privalomas įveikti vietas turi būti nurodyta iš anksto pagrindinėje varžybų informacijoje.
- 13.4 Varžybų organizatoriai turi nutraukti varžybas, jei jų metu iškilo pavojus varžybų dalyviams ar žiūrovams.

XIV. KP LEGENDOS (APRAŠYMAI)

- 14.1 Kontrolinių punktų legendų paskirtis - patikslinti KP prizmės buvimo vietą.
- 14.2 KP legendų turinį ir formą reglamentuoja tarptautinės orientavimosi sporto federacijos patvirtinti KP legendų standartai („IOF Control Descriptions“).
- 14.3 KP legendos, nurodytos atskirai kiekvienai grupei trasos įveikimo tvarka, turi būti patikimai priklijuotos arba atspausdintos toje pačioje žemėlapių pusėje, kaip ir trasa.
- 14.4 Informacijoje apie trasas pateikiamos visų tą dieną naudojamų KP legendos, neišskaidant pagal etapus, trasas.
- 14.5 Lietuvos čempionato varžybose, papildomos kiekvienos trasos KP legendos dalyviams turi būti išduodamos starto koridoriuje (pre-starte), bet ne anksčiau.
- 14.6 Legendų prisitvirtinimu ir apsauga dalyvis turi pasirūpinti pats iš anksto.
- 14.7 Masinėse varžybose legendos gali būti pateiktos supaprastintoje formoje.

XV. KONTROLINIO PUNKTO ĮRENGIMAS

- 15.1 Žemėlapyje pažymėto KP įrengimui vietovėje naudojamas KP ženklas - prizmė. Kiekviename KP turi būti atsižymėjimo priemonės, kad dalyvis galėtų įrodyti buvęs jame.
- 15.2 KP ženklas - prizmė, sudaryta iš trijų kvadratinių plokštumų. Kvadrato kraštinės ilgis 30 cm. Kiekviena plokštuma istrižai iš kairiojo apatinio į dešininį viršutinį kampą dalinama į baltą lauką viršuje ir oranžinį apačioje.
- 15.3 Prizmė vietovėje turi būti toje vietoje, kur pažymėta žemėlapyje ir nurodyta KP legendoje. Sportininkas, pasiekęs šią vietą, turi lengvai pamatyti prizmę.
- 15.4 Kiekvienas KP vietovėje žymimas numeriu, susidedančiu iš dviejų (trijų) skaitmenų, pradedant nuo 31. KP numeris turi būti vienas, nežiūrint kiek trasų praeitų pro šį KP. Numeris turi būti aiškiai matomas, kai sportininkas žymisi kontroliniame punkte. Numeriai iki 31 ir apverčiami numeriai (t.y. 66, 68, 86, 89, 98, 99) nenaudojami. Horizontaliai pritvirtinti KP numeriai, jeigu jie gali būti klaidingai suprasti (pvz., 161), turi būti pabraukti apačioje. Skaitmenys juodi baltame fone, jų aukštis nuo 50 iki 100 mm, skaičių linijos storis nuo 5 iki 10 mm.
- 15.5 Visi KP trasoje įrengiami vienodai ir juose esančios atsižymėjimo priemonės turi būti vienodos konstrukcijos. Atsižymėjimo priemonės tvirtinamos virš arba šalia prizmės.
- 15.6 Naktinėse varžybose virš KP prizmės tvirtinamas pailgas cilindras, padengtas šviesą atspindinčia medžiaga.

XVI. ATSIŽYMĖJIMO SISTEMOS

- 16.1 Įrodymui, kad dalyvis įveikė visą trasą reikiama tvarka orientavimosi sporto varžybose naudojamos elektroninės ar mechaninės techninės priemonės
- 16.2 Visose LOSF organizuojamose nacionalinėse ir tarptautinėse OS varžybose turi būti naudojamos tik LOSF pripažintos tinkamomis naudoti elektroninės atsižymėjimo sistemos. Šiuo metu iki atskiro LOSF sprendimo naudojama tik SPORTident GmbH firmos įranga.
- 16.3 Elektroninės atsižymėjimo sistemos atveju, kiekviename kontroliniame punkte privalo būti atsarginė atsižymėjimo priemonė (komposteris).
- 16.4 Naudojant SPORTident sistemą, laikomasi šių nuostatų:
 - Dalyviams leidžiama startuoti su nuosava arba teisėjų išduota SPORTident kortele
 - Dalyvis turi startuoti tik su jam priskirta kontroline kortele
 - Dalyvis pats atsako už tai, kad prieš startą elektroninė kortelė būtų išvalyta
 - Sportininkas pats atsako už elektroninę atžymą. Jis neturi iš įtaiso ištraukti elektroninės kortelės tol, kol neišgirdo atsižymėjimą patvirtinančio signalo. Jei dalyvis atsižymi per greitai ir nesulaukia signalo, įrašas kortelėje nebus padarytas ir sportininkas bus diskvalifikuotas, net ir tuo atveju, jei KP stotelėje dalyvio kortelės numeris buvo užfiksuotas. Tik tuo atveju, jei KP elektroninis įrenginys neveikia, sportininkas turi atsižymėti komposteriu žemėlapyje esančiuose specialiuose langeliuose. Jei šios atžymos nėra, sportininkas diskvalifikuojamas
- 16.5 Žemesnio rango varžybose gali būti naudojamos ir kitos atsižymėjimo sistemos (tiek elektroninės, tiek mechaninės – pvz. komposteriai), bet varžybų organizatoriai turi užtikrinti jų patikimą veikimą.
- 16.6 Dalyvis pats atsako už tinkamą pasižymėjimą savo kortelėje, naudojantis kiekviename KP esančiomis pasižymėjimo priemonėmis.
- 16.7 Jei naudojamos mechaninės atsižymėjimo priemonės, kontrolinės kortelės gali būti išduodamos dalyviams registracijos metu. Šiuo atveju dalyvis pats atsako už teisingą ir

tvarkingą jos užpildymą. Masinėse varžybose ir estafetėse leidžiama ją pateikti kartu su žemėlapiu.

- 16.8 Atžyma kortelėje turi būti tam KP skirtame langelyje (arba rezervo langelyje). Nedidelė klaida dalyviui gali būti atleidžiama (pvz.: dalis atžymos už langelio ribų arba peršokus vieną langelį), bet visos atžymos turi būti aiškiai įskaitomos. Dalyvio, siekiančio pranašumo netvarkingu atsižymėjimu, rezultatas anuliuojamas.
- 16.9 Nesant KP atžymos kontrolinėje kortelėje arba jos negalint indentifikuoti, dalyvio rezultatas anuliuojamas. Išimtis daroma, jei nustatoma, kad bloga atžyma yra ne dėl jo kaltės (pvz. sulaužytas komposteris).
- 16.10 Varžybų teisėjai turi teisę trasoje tikrinti dalyvio kontrolinę kortelę ir daryti joje atžymas.
- 16.11 Dalyviams leidžiama kontrolinę kortelę apklijuoti, įdėti į maišelį, prisirišti, bet neleidžiama keisti jos formato (apkirpti).

XVII. KONTROLINIS LAIKAS

- 17.1 Kontrolinis trasos įveikimo laikas nustatomas visoms orientavimosi sporto rūšims, kiekvienai amžiaus grupei atskirai.
- 17.2 Asmeninėse varžybose kontrolinis laikas atitinkamai grupei nustatomas planuojamą grupės nugalėtojo laiką padidinus 2-2,5 karto.
- 17.3 Estafetėse kontrolinis laikas nustatomas visai komandai, numatomą grupės komandos-nugalėtojos laiką padidinus 1,5-2 kartus.
- 17.4 Dalyvio, viršijusio kontrolinį laiką, rezultatas anuliuojamas.

XVIII. STARTAS

- 18.1 Terminas "startas" nurodo startuojančio dalyvio laiko atskaitos pradžios tašką. Vietovėje ši vieta pažymima plakatu "Startas". Jei ši vieta nesutampa su orientavimosi pradžia, žemėlapyje ji nežymima.
- 18.2 Orientavimosi pradžios taškas žemėlapyje žymimas trikampiui, o vietovėje kontrolinio punkto ženklui (prizme), tačiau be atsižymėjimo priemonių. Iš starto į šį tašką privaloma bėgti ženklinta trasa.
- 18.3 Startas, žemėlapių išdavimo vieta ir orientavimosi pradžios taškas išdėstomi taip, kad vėliau startuojantys sportininkai bei kiti asmenys negalėtų matyti žemėlapių, trasų bei krypties ir pasirinkto kelio į pirmą KP.
- 18.4 Išankstiniame starte turi būti laikrodis, rodantis kviečiamo dalyvio minutę, arba dalyviai kviečiami skelbiant jų vardus, pavardes.
- 18.5 Varžybos gali būti organizuojamos su paruošiamuoju startu. Atstumas bei laikas, per kurį dalyvis iš paruošiamojo starto turi pasiekti laiko startą, nurodomas varžybų informacijoje. Šis atstumas į trasos ilgį, o laikas į rezultatą neįskaitomi.
- 18.6 Žemėlapis varžybų dalyviui išduodamas (arba dalyvis pats jį pasiima) starto metu arba tuojau už starto linijos. Dalyvis pats yra atsakingas už jam skirtą žemėlapių paėmimą. Ant žemėlapių arba šalia jo turi būti parašytas arba dalyvio starto numeris, arba jo vardas ir pavardė, arba grupės pavadinimas taip, kad dalyvis prieš startą šį užrašą aiškiai matytų.
- 18.7 Jei sportininkas dėl savo kaltės pavėluoja į startą, tai jam leidžiama startuoti organizatorių nustatytu laiku, įvertinus galimą įtaką kitiems tą pačią trasą bėgantiems dalyviams. Jo starto laikas lieka toks pat, koks buvo starto protokole.

- 18.8 Jei sportininkas pavėluoja į startą dėl organizatorių kaltės, jam suteikiamas naujas starto laikas, atsižvelgiant į galimą įtaką kitiems startuojantiems dalyviams
- 18.9 Estafetė perduodama palietus ranka kitą komandos narį. Estafetės perdavimas gali būti suorganizuotas taip, kad finišuojantis dalyvis paimtų ir perduotų žemėlapi startuojančiam komandos nariui.
- 18.10 Dalyviai yra patys atsakingi už tinkamą ir savalaikį estafetės perdavimą, neatsižvelgiant į tai, ar organizatoriai iš anksto praneša apie finišuojančius dalyvius ar ne.
- 18.11 Startas uždaromas praėjus 10 min. po paskutinio varžybų dalyvio starto. Uždarius startą, pavėlavę dalyviai į trasą neišleidžiami.
- 18.12 Estafetėse startas uždaromas iki visai estafetei nustatyto kontrolinio laiko pabaigos likus planuojamam paskutinio etapo nugalėtojo laikui. Tuo po to leidžiama atsiliekančių komandų neišbėgusių etapų sportininkus išleisti bendru startu.

XIX. FINIŠAS

- 19.1 Varžybos dalyviui baigiasi, kai jis kerta finišo liniją. Po to grįžti į trasą neleidžiama.
- 19.2 Finišo linija turi būti gerai matoma ir žinoma visiems dalyviams (ties finišo plakatu). bei turi būti statmena atbėgimo kryptčiai.
- 19.3 Finišo laikas turi būti fiksuojamas, kai sportininko krūtinė kerta finišo liniją, arba kai sportininkas atsižymi ant finišo linijos, arba kai sportininkas kerta šviesos spindulį, einantį nuo 0,5 metro iki 1 metro aukštyje virš žemės paviršiaus (jei laiko fiksavimui naudojamas šviesos spindulys).
- 19.4 Finišo koridorius turi būti aiškiai matomas į finišą artėjančiam sportininkui. Paskutinė 20-30 metrų finišo tiesioji pavienio starto atveju turi būti ne siauresnė kaip 1,5 metrų, masinio ar uždelsto starto atveju – 3,0 metrų pločio.
- 19.5 Kirtęs finišo liniją sportininkas pateikia kontrolinę kortelę teisėjams informacijos nuskaitymui ir, jei to reikalauja varžybų organizatoriai, žemėlapi. Žemėlapiai dalyviams gali būti išduodami tik pasibaigus startui. Finišavęs be žemėlapio, dalyvis gali būti sulaikomas finišo zonoje, kol baigsis startas.
- 19.6 Finiše turi būti pagrindinė ir atsarginė laiko fiksavimo priemonės. Laikas apvalinamas iki pilnų sekundžių. Rezultatai pateikiami arba valandomis, minutėmis ir sekundėmis arba tik minutėmis ir sekundėmis.
- 19.7 Bendro starto (estafetėse) arba persekiojimo varžybose finišo teisėjai nustato sportininkų pirmumą pagal tai, kieno krūtinė anksčiau kirto finišo liniją. Finišo teisėjas turi stebėti finišo liniją.
- 19.8 Finiše privalo būti pirmosios med. pagalbos suteikimo punktas.
- 19.9 Finišas uždaromas pasibaigus visų grupių kontroliniam laikui arba anksčiau, jei finišavo visi dalyviai.

XX. REZULTATŲ NUSTATYMAS

- 20.1 Asmeninėse varžybose dalyvio rezultatas nustatomas pagal sugaištą trasoje laiką.
- 20.2 Jei du ir daugiau sportininkų pasiekia tą patį rezultatą, tai jie užima tą pačią vietą, iškovoja tuos pačius titulus, prizus ir raštus. Po dalyvių su vienodu rezultatu paliekama tiek neužimtų vietų, kiek dalyvių įveikė trasą per vienodą laiką minus vienetas.
- 20.3 Varžybose, vykdomose pagal "bendrą" arba "persekiojimo" startus, užimta vieta nustatoma pagal sportininkų finišavimo eilę.

- 20.4 Jei sportininkas nebuvo viename ar keliuose KP ar įveikė trasą ne ta tvarka, tai jo rezultatas anuliuojamas.
- 20.5 Estafečių varžybose komandos užimtoji vieta nustatoma pagal paskutiniojo etapo sportininkų finišavimo eilę.
- 20.6 Komandos, kurių dalyvio rezultatas anuliuotas kuriame nors etape, diskvalifikuojamos ir jokios vietos neužima.
- 20.7 Estafetėse, kai baigiantis kontroliniam laikui, nestartavę dalyviai išleidžiami bendru startu, jų pasiektas rezultatas prie komandos laiko nesumuojamas.
- 20.8 Estafečių protokoluose be komandinio rezultato pateikiamas ir atskirai kiekvieno sportininko rezultatas.
- 20.9 Asmeninėse-komandinėse varžybose komandos vieta atskirose amžiaus grupėse ar bendrakomandinė vieta nustatoma pagal nuostatus, susumavus įskaitinių dalyvių rezultatus (laikus ar užimtas vietas). Jei kelių komandų rezultatų suma vienoda, jos užima tą pačią vietą.
- 20.10 Komandos, neturinčios visų įskaitinių dalyvių, užima vietas po komandų, kurios turi visus įskaitinius dalyvius. Vietos šioms komandoms paskirstomos priklausomai nuo įskaitinių dalyvių skaičiaus ir jų rezultatų sumos.
- 20.11 Komandoms, neturinčioms nei vieno įskaitinio dalyvio, o taip pat komandoms, dalyvaujančioms be konkurencijos, vietos neskiriamos.
- 20.12 Jei kolektyvas vienoje iš rungčių (ar grupių) negavo taškų, jis bendrakomandinėje įskaitoje užima vietą po kolektyvų, gavusių taškus visose rungtyse.
- 20.13 Preliminarūs rezultatai skelbiami finišo zonoje (varžybų centre) varžybų metu. Oficialūs rezultatai varžybų centre turi būti paskelbti ne vėliau kaip per 1 val. po finišo uždarymo. Protokole turi būti įtraukti visi registruoti dalyviai (nebaigę trasos, diskvalifikuoti bei nestartavę).
- 20.14 Jeigu kvalifikacinės varžybos ir finalai vyksta tą pačią dieną, kvalifikacinių varžybų rezultatai turi būti paskelbti ne vėliau, kaip per 30 minučių po paskutinio startavusio dalyvio kontrolinio laiko pabaigos.
- 20.15 Varžybų organizatoriai turi anuliuoti rezultatus (visus ar atskirų grupių), jei buvo grubiai pažeisti garbingos kovos principai.
- 20.16 Galutiniai rezultatai turi būti patalpinami internete ir elektroniniame pavidale pateikiami LOSF ne vėliau kaip kitą dieną po varžybų.

XXI. VARŽYBŲ DALYVIŲ PAREIGOS, APRANGA IR TECNINĖS PRIEMONĖS

- 21.1 Visi orientavimosi sporto varžybų dalyviai (sportininkai, teisėjai, treneriai, komandų vadovai) turi elgtis dorai ir sąžiningai, gerbti vienas kitą, žurnalistus, žiūrovus, vietinius gyventojus.
- 21.2 Varžybų dalyviai privalo:
- nesinaudoti jokiais papildomomis priemonėmis, išskyrus tas, kurias leidžia varžybų taisyklės
 - padėti susižeidusiam sportininkui
 - nebaigęs trasos sportininkas (arba jo komandos vadovas) privalo kiek galima greičiau informuoti apie tai finišo teisėjus ir atiduoti žemėlapi
- 21.3 Jei varžybų organizatorių ir kontrolieriaus nutarimu apie varžybų vietovę pranešama iš anksto, tai bet kokie veiksmai susiję su vietovės tyrimu (lauko darbai, treniruotės) draudžiami. Mėginimai gauti bet kokią informaciją apie varžybų žemėlapi ir trasas, išskyrus tuos, kuriuos teikia informacijos tarnyba, yra neleistini tiek prieš varžybas, tiek varžybų metu.

- 21.4 Varžybų dalyviams draudžiama:
- vartoti dopingą (vadovaujantis IOF antidopingo taisyklėmis (IOF Anti-Doping Rules)
 - įeiti į varžybų trasų rajoną iki starto ir po finišo, dar nesibaigus varžyboms
 - bėgti per draudžiamas zonas, kurios pažymėtos žemėlapyje, o taip pat per pasėlius, sodus, daržus
 - trukdyti teisėjų kolegijos darbui bei kitiems dalyviams.
 - draudžiama nuo patekimo į paruošiamąjį startą iki finišo linijos kirtimo momento naudotis ar kartu su savimi neštis telekomunikacijų įrenginius, jeigu organizatoriai nenurodo kitaip. GPS imtuvai, neturintys monitoriaus ir neskleidžiantys garsų, gali būti naudojami. Organizatoriai gali įpareigoti dalyvius varžybų metu naudoti GPS imtuvus.
- 21.5 Teisėjų kolegija turi teisę diskvalifikuoti (pašalinti iš varžybų) tiek atskirą sportininką, pažeidusį varžybų taisykles, tiek ir visą komandą.
- 21.6 Jeigu nuostatuose nenurodyta kitaip, dalyviai startuoja laisvai pasirinkta, tvarkinga apranga.
- 21.7 Jei varžybų organizatoriai informacijoje nenurodo kitaip, dalyvių numeriai tvirtinami ant krūtinės taip, kad sportininkui finišuojant jie būtų aiškiai matomi.
- 21.8 Numeriai turi būti ne didesni nei 25x25 cm (keturženkliai numeriai - 25x30 cm), o skaitmenys ne mažesni kaip 8 cm .
- 21.9 Varžybų metu sportininkui leidžiama naudotis tik teisėjų išduotu žemėlapiu ir kontrolinių punktų legendomis.

XXII. APDOVANOJIMAI

- 22.1 Organizatoriai turi surengti tinkamą prizų įteikimo ceremoniją.
- 22.2 Vyrų ir moterų prizai turi būti ekvivalentiški.
- 22.3 Jei du ar daugiau sportininkų užėmė tą pačią vietą, jie visi turi gauti atitinkamą medalį ir/arba diplomą.
- 22.4 Lietuvos čempionate visose vykdytose rungtyse turi būti įteikiami tokie prizai:
- 1 vieta Aukso spalvos medalis ir diplomai
 - 2 vieta Sidabro spalvos medalis ir diplomai
 - 3 vieta Bronzos spalvos medalis ir diplomai
 - V,M 21 grupėse asmeninėse varžybose 4-6 vietai - diplomai
- Estafečių komandos kiekvienas narys turi gauti atitinkamą medalį ir diplomą.
- 22.5 Lietuvos čempionato medalius ir diplomus pateikia LOSF. Prizų įteikimo ceremonijoje dalyvauja organizatorių ir LOSF atstovai.
- 22.6 Visose varžybose nugalėtojai ir prizininkai gali būti apdovanojami organizatorių (vykdytojų) ir rėmėjų įsteigtais prizais.

XXIII.SKUNDAI, PROTESTAI

- 23.1 Varžybų dalyviai, komandų vadovai ir kiti varžybose dalyvaujantys asmenys gali pareikšti skundą dėl šių taisyklių nesilaikymo, varžybų vykdytojų neteisėtų reikalavimų ar neteislingai apskaičiuotų rezultatų.
- 23.2 Skundas pateikiamas varžybų eigoje vyr.teisėjui žodžiu arba raštu. Teisėjų kolegija turi nedelsdama apsvarstyti skundą ir pranešti atsakymą jo autoriui.
- 23.3 Nusiskundimai dėl varžybų metu pateiktų rezultatų pateikiami ne vėliau kaip pusvalandis po išankstinių rezultatų paskelbimo.

- 23.4 Nesutikdami su teisėjų kolegijos sprendimu, komandų vadovai, dalyviai ar kiti oficialūs asmenys gali raštu pateikti protestą žiuri nariams. Protestas pateikiamas nedelsiant po teisėjų kolegijos atsakymo į skundą.
- 23.5 Žiuri priimtas sprendimas išdėstomas raštu ir, supažindinus su juo protestuojantį, kartu su protestu prisegamas prie varžybų ataskaitos.
- 23.6 Už skundo ar protesto teikimą mokesčio nėra.

XXIV. ŽIURI

- 24.1 Varžybų metu gautiems protestams nagrinėti, varžybų organizatoriai skiria žiuri, kurią sudaro 3 asmenys iš patyrusių OS specialistų ar teisėjų. LOSF organizuojamose varžybose žiuri patvirtinama iš anksto ir skelbiama varžybų biuletenyje. Pageidautina, kad jie būtų iš skirtingų miestų, kolektyvų. Varžybų vykdytojai bei dalyviai žiuri nariais būti negali. Varžybų kontrolierius organizuoja žiuri veiklą, bet pats nebalsuoja. Varžybų organizatorių atstovas gali dalyvauti žiuri pasitarime, tačiau be balsavimo teisės.
- 24.2 Žiuri sprendžia protesto likimą balsų dauguma, esant visiems jos nariams. Jei vienas iš žiuri narių dėl pateisinamų priežasčių negali dalyvauti protesto nagrinėjime, varžybų organizatoriai privalo surasti žmogų jam pakeisti.
- 24.3 Žiuri sprendimai galutiniai ir privalomi varžybų dalyviams bei vykdytojams.
- 24.4 Apeliacija gali būti pateikiama dėl taisyklių nesilaikymo, jei žiuri nebuvo sudaryta arba jos sudėtis neatitiko reikalavimų.
- 24.5 Apeliacija pateikiama raštu LOSF kiek galima anksčiau. Ji nagrinėjama eiliniame federacijos vykdomojo komiteto posėdyje.

XXV. VARŽYBŲ KONTROLIERIUS

- 25.1 Varžybų kontrolierius yra oficialus jį paskirusios federacijos atstovas.
- 25.2 Visoms nacionalinėms varžyboms kontrolierius skiria LOSF. Kitoms varžyboms kontrolierių skiria varžybų organizatorius.
- 25.3 Kontrolieriaus tikslas - užtikrinti taisyklių laikymąsi.
- 25.4 Kontrolieriaus funkcijos:
- įvertina varžybų centro, starto ir finišo vietų parinkimą, patvirtina starto, finišo, estafetės perdavimo organizaciją ir išdėstymą
 - įvertina trasas, KP vietos parinkimą, atsitiktinumo faktorius, pakitimus vietovėje
 - patikrina trasų kopijavimo kokybę ir tikslumą, KP legendų atitikimą
 - patikrina trasų skaidymo metodus ir kombinacijas (estafečių varžybose)
 - patikrina bendrą organizaciją (atvykimą, aprūpinimą maistu, transportu)
 - patikrina grupių skaidymo į pogrupius ir burtų traukimo atitikimą reikalavimams
 - patikrina laiko fiksavimo įrengimus, jų patikimumą ir tikslumą
 - patikrina kitus planuojamus renginius
- 25.5 Jei yra pavojus dalyvių saugumui, žemėlapiai ar trasos neatitinka taisyklių reikalavimų arba gali būti pažeisti garbingos sportinės kovos principai, kontrolierius privalo reikalauti, kad būtų padaryti atitinkami pakeitimai. Esant neesminiams taisyklių pažeidimams, kontrolierius pateikia savo rekomendacijas.
- 25.6 LOSF varžybų kontrolierius atlieka tiek kontrolinių vizitų, kiek jam atrodo būtina. Vizitai organizuojami, susitarus su paskyrusia institucija ir su organizatoriais. Tuoj pat po vizito LOSF varžybų kontrolierius siunčia raštišką ataskaitą jį paskyrusiai institucijai, o kopiją organizatoriams.

25.7 Varžybų kontrolieriaus ataskaita, su nurodytais taisyklių pažeidimais, svarstoma federacijos vykdomojo komiteto posėdyje.

XXVI. VARŽYBŲ ATASKAITOS (NACIONALINĖMS VARŽYBOMS)

Ne vėliau kaip per savaitę Lietuvos čempionato varžybų vykdytojai LOSF⁴ui turi pateikti ataskaitą, kurioje būtų varžybų informacija-programa, pilnas rezultatų protokolų komplektas su vyr.teisėjo ir vyr.sekretoriaus parašais (ir jų elektroninė versija PDF formatu), trumpa finansinė ataskaita, ataskaita apie gautus skundus ir protestus, žemėlapis su visais atskiros varžybų rungties KP, legendomis ir praėjimo tvarka visoms grupėms, žemėlapiai su V21 ir M21 trasomis atskirai.